

Colecția *Început bun* este coordonată de Marius Vasileanu

Coperta și tehnoredactarea: **Alina Borțea**
© **Lumea Credinței SRL**

Lumea Credinței SRL
pentru prezenta ediție - 2017
Editor: **Lumea Credinței SRL**
Str. Oborul Nou 5 B
Sector 2, București, cod 023958
Tel./Fax: 021/310.71.81
E-mail: razvanbucuroiu@lumeacredintei.com

Director editorial: **Răzvan Bucuroiu**
Consilier: **Răzvan Codrescu**

Distribuție
S.C. Supergraph SRL
Str. Ion Minulescu nr. 36
031216, Sector 3, București
Tel. 021/320.61.19; 021.319.10.83
Fax: 021/319.10.84
E-mail: contact@sophia.ro

Andrei Găitănanu • Preot Bogdan-Costin Georgescu
Preot Ignatie Grecu • Preot Jonathan Allen Hemmings
George Hristea • Grigore Leșe
Preot Constantin Necula • Horea Paștină
Silvia Radu • Nicolae Rădulescu • Annick de Souzenelle

PRIMUL DUHOVNIC, PRIMA SPOVEDANIE

Volum realizat de Marius Vasileanu

DE LA INIMĂ LA INIMĂ (prefață) 5

ANDREI GĂITĂNARU

Părintele a cultivat

și a născut în mine

o conștiință bisericească 12

PĂRINTELE BOGDAN-COSTIN GEORGESCU

Omul care se retrăgea discret,

ca să lase pe Hristos

să-ți pătrundă în inimă 24

PROTOSINGHEL IGNATIE GRECU

Duhovnicii adevărați s-au împușinat,

spovedaniile se fac rar și în grabă 32

PĂRINTELE JONATHAN HEMMINGS

Ascultarea de un asemenea

îndrumător spiritual plin de har

este minunată 38

GEORGE HRISTEA

M-a făcut să mă apropii

altfel de credință 44

GRIGORE LEȘE

Cine nu se spovedea,

nu era în rânduială creștinească 58

PĂRINTELE CONSTANTIN NECULA

Iertat pentru prima oară... 70

HOREA PAȘTINĂ

Din acel moment,

viața mea s-a simplificat 80

SILVIA RADU

Pentru mine a însemnat

convertirea reală și totală 92

NICOLAE RĂDULESCU

Mi se pare absurd că unii

Îl scot pe Dumnezeu din ecuație 98

ANNICK DE SOUZENELLE

Bucuria lui nu m-a părăsit niciodată 104

Prima Spovedanie

George Hatas • Ghigoare Lase
Prima Spovedanie

Prima Spovedanie

Prima Spovedanie

PRIMA SPOVEDANIE

Prima Spovedanie

ISBN: 978-606-8756-21-9

2017

2017

2017

2017

De la inimă la inimă

prefață

Marius Vasileanu

Niciodată nu este prea târziu ca să pui început bun”, spunea uneori părintele Cleopa Ilie. Ce este începutul cel bun? Câte forme poate lua acest bun început ca necesar însoțitor pe Calea Împărătească? Când poți să pui început bun, cum trebuie făcut? Iată doar câteva din provocările acestei teme. Nu întâmplător, ucenicul revine constant cu această întrebare adresată duhovnicului, încă din vremea *Patericului*: **Cum să pun început bun?**

Vă invit să descoperim împreună răspunsurile la această întrebare universală, și atât de intimă totodată, prin seria de volume care urmează. Experiența de viață, de trăire creștină, de rugăciune, căutările, alunecările, derivatele, izbânzile, frământările, bucuriile, întrebările și, uneori, răspunsurile din paginile acestei colecții vor

reitera, nădăjduiesc, un bun început pentru viața noastră întru Hristos.

*

Cum a fost întâlnirea cu primul duhovnic și care sunt ecourile primei spovedanii adevărate? Aceasta este tema cărții de față.

Răspunsul este aproape banal, de aceea riscant, pentru creștinul care-și asumă cu gravitate propria-i credință. Sau, la celălalt pol, este o adevărată provocare greu de înțeles pentru cei care aud ori privesc, simt, gândesc de la distanțe din ce în ce mai mari spre cele ale Bisericii. Căci întâlnirea cu un duhovnic și mărturisirea sunt oricând un prilej de a pune un bun și nou început. Iar spovedania, în sensul ei tradițional, nu există decât în prezența unui duhovnic.

Ne-am gândit că tematica și, mai ales, răspunsurile celor care au consimțit să ni se împărtășească în acest volum pot deveni tonice, prețioase, ziditoare pentru orice cititor, indiferent de gradul său de apropiere de credința creștină, aș îndrăzni să spun și să cred.

Acest binom **duhovnic – ucenic** constituie și tema cărții lui Irénée Hausherr, *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin* (Ed. Deisis, Sibiu, 1999), una dintre lucrările cele mai valoroase scrise până astăzi despre acest subiect. În introducerea la lucrarea lui Hausherr, introducere semnată de Mitropolitul Kallistos Ware, acesta din urmă extrage câteva dintre concluziile cărții, considerând că părintele spiritual, duhovnicul,

trebuie să aibă trei daruri, trei harisme speciale: (1) clarviziunea și discernământul, (2) capacitatea de a-i iubi pe ceilalți și de a-și face ale sale suferințele altora, (3) puterea de a transfigura mediul uman, material și nematerial.

De ce oare clarviziunea este așezată „la pachet” cu discernământul? Dar ce înseamnă discernământ? Sub aspect semantic, cuvântul *discernământ* trebuie raportat la *diakrisis*, „separare, distingere”, care în scrierile creștine a căpătat un sens specializat: *deosebirea duhurilor*, a binelui de rău. Așadar, puterea cu care duhovnicul pătrunde în ființa ucenicului, pentru a descria întreg zbuciumul căutării, trebuie obligatoriu însoțită de discernământ. Adică de puterea de a deosebi ceea ce este ziditor de ceea ce este balast...

Nu mică ne-a fost mirarea să constatăm că această sumă de mărturii care au fost făcute cu generozitate de cei care au consimțit să răspundă provocării noastre pentru această carte sunt de o nebanuită varietate. Studioșii care vor îndrăzni să cerceteze mai departe, din perspectiva antropologiei religiei, acest subiect s-ar putea să descopere, într-un limbaj tehnic prețios, o adevărată fenomenologie a relației duhovnic – ucenic, ilustrată de această dată cu precădere în actul spovedaniei. Dar mărturisirea nu este decât primul pas, în mod evident. Vom descoperi în această carte că frumusețea dialogului văzut și nevăzut, care sporește pas cu pas, între duhovnic și ucenic, nu este depășită decât de dulceața adâncirii întru rugăciune...

Diversitatea răspunsurilor provine firește și din experiența de viață foarte variată. Chiar dacă toți semnatarii au nu numai o viață creștină bine încheată, ci și o viață intelectuală, fiind de vârste și profesii relativ diverse, în mod logic și duhovnicii întâlniți pe cale le vor răspunde fiecăruia într-o altă modalitate, personală.

Dar ce duhovnici vom descoperi în volumul de față! Părintele Dumitru Stăniloae, părintele Daniil Sandu Tudor, părintele Benedict Ghiuș, părintele Sofian Boghiu, părintele Arsenie Papacioc... Alții sunt mai puțin cunoscuți (dar nicidecum mai prejos), atât din spațiul românesc, cât și din cel occidental.

A fost șansa subsemnatului de a fi iubit de Dumnezeu prin oameni, după o spusă a Sfântului Diadoh al Foticeii, gândindu-mă și la prietenia de aproape două decenii ce mă leagă de doamna Annick de Souzenelle (Franța). Acest fapt m-a determinat să o rog să participe la cartea de față. A răspuns afirmativ, cu solitudine și bucurie, în amintirea, poate, a pelerinajelor făcute împreună, căutând binecuvântarea și un cuvânt – spre a pune un bun început – pe la chiliile câtorva mari duhovnici de secol XX și început de secol XXI, pe care i-a dat acest pământ românesc. În răspunsul său, doamna Annick de Souzenelle ne vorbește despre întâlnirea salutară petrecută în Paris, la finalul anilor '50, cu părintele Jean Kovalevsky, cel care i-a fost primul duhovnic însemnat. Această întâlnire a determinat-o să treacă de la creștinismul catolic la cel ortodox, „ca să devin o

mai bună catolică”, cum nu uită niciodată să precizeze, zâmbind, Annick de Souzenelle.

O altă șansă provine din prietenia părintelui Ioan Georgescu, de asemenea aici prezent, cu părintele Jonathan Hemmings (Marea Britanie), de unde și mărturia celui din urmă, care a făcut pasul dinspre anglicanism spre creștinismul ortodox. Chipul plin de Hristos al părintelui Serafim Rose, oglindit într-un ucenic de-al său, a fost hotărâtor pentru trecerea la Ortodoxie a părintelui Jonathan Hemmings.

Curios însă: întâlnirea cu duhovnicul i-a făcut pe mai mulți dintre participanții la acest volum să constate că abia atunci s-a produs convertirea reală la creștinismul ortodox, chiar dacă unii erau deja botezați, mergeau la biserică, ba chiar se spovedeau, se împărtășeau...

O altă prezență specială este domnul Nicolae Rădulescu, care-și împarte viața de după anul de grație 1989 între Germania și România. Domnul Nicolae Rădulescu a fost deținut politic, unul dintre cei 16 arestați în lotul Rugului Aprins. Prietenia cu care mă onorează m-a determinat să mă sfîșc în a scrie despre domnia sa până astăzi, pentru că față de cei pe care-i simți foarte aproape sufletește îți este greu să rostești prea multe cuvinte în spațiul public. Mărturia lui Nicolae Rădulescu despre întâlnirea petrecută, în anii '50, cu bună parte dintre membrii emblematici ai Rugului Aprins, despre cele două vizite făcute la Schitul (astăzi Mănăstirea) Rarău, la părintele Daniil Sandu Tudor, constituie pagini de istorie.

Respect pentru Dar istoria Rugului Aprins abia urmează a fi rostită...

Complexitatea volumului de față ne-a luat prin surprindere și pe noi, cei care l-am plănuțit, cartea fiind realizată pornind de la o idee a lui Răzvan Bucuroiu. Au venit, din mers, avalanșe de mărturii inedite despre duhovnicii sus-amintiți, despre fenomenul Rugului Aprins, despre Grupul „Prolog” ori despre viața creștină trăită curat, în cine știe ce cătun uitat din țară. Căci și acei duhovnici puțin cunoscuți au greutatea lor, neîndoielnic, la fel de însemnată în fața lui Dumnezeu.

Fără să fi plănuțit în mod special, prezența celor câțiva artiști conferă o aură aparte viului acestei cărți, dar aduce și noi mărturii, unele inedite, altele știute doar în cercuri specializate, din istoria recentă a culturii românești ori a Bisericii Ortodoxe Române.

Adresăm mulțumiri doamnei Carmen Dobre și părintelui Bogdan-Costin Georgescu pentru traducerile textelor din franceză și engleză.

În fine, nu pot decât să constat cu recunoștință felul în care cei 11 semnatari ai paginilor ce urmează și-au pus sufletul pe masă, povestindu-ne experiențele lor, uneori atât de intime – căci și aceasta este o formă de mărturisire. Poate la un nivel mai înalt, căci presupune comuniunea de simțire, de cuget, de rugăciune la care suntem invitați toți cititorii acestei cărți. Este un prilej să le mulțumesc din nou, din inimă, tuturor, pentru generozitatea, curajul, nonconformismul, entuziasmul cu care au participat la această carte!

*

Tehnic vorbind, volumul de față a fost realizat prin invitația adresată unor prieteni, unor cunoștințe ori unor persoane pe care abia astfel le-am cunoscut de a răspunde la acest proiect editorial. Câteva dintre răspunsuri ne-au fost trimise în scris, fără ca eu să fi intervenit cu alte precizări în afara temei propriu-zise. Alți câțiva ne-au răspuns față către față. Un cititor atent va realiza această diferență în funcție de stilul fiecărui capitol. (Facem precizarea că acest volum a fost realizat în anul 2016, așadar, toate referirile cronologice din carte trebuie să țină cont de acest reper.) Natural, o astfel de întâlnire directă atrage un dialog; am preferat însă ca la transcrierea de pe reportofon să renunț la întrebările sussemnatului, care nu au prea mare însemnătate, în fond.

Contează mărturia directă, adresată cititorului. Și prin cititor, din nou, lui Hristos. De aceea și invitația de a citi această carte cu aceeași deschidere a inimii cu care a fost scrisă: de la inimă la inimă, regăsindu-ne cu toții în Inima mare a lui Iisus...